

پرسپکتیو شناختی و استعاره‌های زبانی در معماری معاصر ایران*

مهندس علی محمدی**، دکتر علی اصغرزاده***

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۳/۰۹/۱۲ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۶/۰۶/۲۱

چکیده

پرسپکتیو لزوماً ابزاری برای ترسیم نیست، بلکه برآمده از ادراک و چهارچوب‌های شناختی-زبانی است. در واقع در هنرهای تجسمی پیدایش پرسپکتیو با نگرش زبانی انسان با محیط پیرامون پیوند دارد. به لحاظ زبان شناختی، پرسپکتیو نوعی طرح‌واره برای انتقال مفاهیم و شکل‌گیری استعاره‌ها در زبان محسوب می‌شود، زیرا به شکل کنایی پیش‌بینی و دریافت انسان به مقوله زمان را نشان می‌دهد و از نقطه نظر مکانی نیز مشخص‌کننده قاب‌های ارجاع و تعریف انسان از مکان است. بدین‌سان با تغییر قاب‌های ارجاع در زبان، نوع پرسپکتیو هم تغییر می‌کند.

در این مقاله به روش کیفی و استدلال منطقی و با استفاده از دانش زبان‌شناسی شناختی در فضای خیالی و دنیای اثری مینیاتورهای ایرانی و همچنین در فضای شبکه‌ای و بدون برجستگی مجازی به قیاس پرسپکتیو پرداخته شده است. در نهایت جدولی تطبیقی و مدلی دوگانه به‌دست آمده که می‌تواند الگویی برای ساختار پرسپکتیو در معماری معاصر ایران در عصر مجازی و شبکه‌ای باشد.

واژه‌های کلیدی

پرسپکتیو، استعاره، زبان‌شناسی شناختی، مینیاتور، فضای مجازی، هم‌زمانی معرفتی

*این مقاله برگرفته از رساله کارشناسی ارشد نگارنده: علی محمدی با عنوان "تحلیل تطبیقی-شناختی پرسپکتیو در معماری و زبان، طراحی برج دورنما در فضای عمومی شهرگران" به راهنمایی دکتر علی اصغرزاده و مشاور دکتر محمدرضا حق‌جو می‌باشد که در آذر ماه سال ۱۳۹۳ در دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نور ارائه گردیده است.

** باشگاه پژوهشگران جوان، واحد نور، دانشگاه آزاد اسلامی، نور، ایران (مسئول مکاتبات). Email: 4limohammadi@gmail.com

*** استادیار گروه معماری، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران.

Email: ali_asgharzadeh4@yahoo.com